

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **P. R.**, bývajúcej vo S., zastúpenej JUDr. K. Prochotským, advokátom v P., proti odporcovi **P.**, so sídlom v P., IČO: X., zastúpenému JUDr. A. P., advokátom v K., **o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7 C 105/2011, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. mája 2014 sp. zn. 3 Co 22/2014, 3 Co 23/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľka je povinná nahradiť odporcovi trovy dovolacieho konania vo výške 99,33 € na účet JUDr. A. P. do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom zo 6. novembra 2013 č. k. 7 C 105/2011-237 návrh zamietol a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania 1 381,13 €, z toho sumu 319,50 € za súdne poplatky a sumu 1 061,63 € za trovy právneho zastúpenia, všetko právnenému zástupcovi v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení poukázal na záver odvolacieho súdu vyslovený v uznesení, ktorým zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvého stupňa týkajúci sa vyhodnotenia vykonaného dokazovania, ktorý opieral o skutočnosti, že v priebehu konania nebolo spochybnené ani vyvrátené, aby vtedajší predseda predstavenstva odporcu zverejnil článok v týždenníku P., ktorý je uvedený vo výroku rozsudku prvostupňového súdu s citáciou : „žiaľ v uvedenom prípade zlyhal ľudský faktor a šéfredaktor novín zverejnil to, čo v týchto novinách nemalo byť zverejnené“. Ďalej z odôvodnenia uznesenia krajského súdu citoval, že ako vyplýva z obsahu spisu, je nepochybné, že v článku uverejnenom v týždenníku P. 8. februára 2011 nebolo zverejnené meno a priezvisko navrhovateľky. Obsahom sporného článku bolo ospravedlnenie sa

čitateľom a tým, ktorí boli uverejnením článku „Aké je to svedomie“ na svojich právach dotknutí. Obsahom článku neboli žiadne nepravdivé tvrdenia o navrhovateľke. Podľa názoru krajského súdu relevantným sa zdá byť preto potreba hodnotiť celý sporný článok (vo forme publicistického úkonu) v kontexte a nemožno posudzovať len jednotlivito vytrhnutý výrok, alebo vetu : „žiaľ v uvedenom prípade zlyhal ľudský faktor a šéfredaktor novín zverejnil to, čo v týchto novinách nemalo byť zverejnené“. V tomto smere sa javí byť dôležitým pre úvahu o legitímnom zverejnení článku aj skúmanie motívu jeho zverejnenia. Ak by súd prvého stupňa hodnotil sporný článok komplexne a nezameral by sa len na jednu vetu vytrhnutú z kontextu článku, musel by dôjsť k záveru, že obsahom sporného článku bol cieľ vydavateľa ospravedlniť sa svojim čitateľom a tým, ktorí boli obsahom článku „Aké je to svedomie?“, ako aj obsahom nasledujúcej reakcie na tento článok, dotknutí. JUDr. Š. B., autor sporného článku, vo svojej svedeckej výpovedi (na pojednávaní 6. novembra 2013) uviedol, že zámerom článku nebolo poškodiť šéfredaktorku, ale cieľom článku bolo ospravedlniť sa cirkvi a osobám, ktoré boli menované v tomto článku a zároveň aj širokej čitateľskej verejnosti. Uzavrel, že ako je zrejmé z citovaného záveru odvolacieho súdu, sporný článok nesledoval to, aby zasiahol do práv na ochranu osobnosti navrhovateľky, ale bol zameraný na to, aby došlo k ospravedlneniu sa svojim čitateľom, ktorí boli obsahom tohto článku dotknutí. Ďalej v odôvodnení svojho rozsudku súd prvého stupňa citoval zákonné ustanovenia, ktoré na danú vec aplikoval, špecifikoval dôkazy, ktoré boli v konaní vykonané a na základe ktorých (v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu) dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre konštatovanie, že došlo k zásahu do práv na ochranu osobnosti navrhovateľky (zrejme omylom uvedené žalovanej). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 149 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie navrhovateľky rozsudkom zo 14. mája 2014 sp. zn. 3 Co 22/2014, 3 Co 23/2014 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (ako aj uznesenie z 3. decembra 2013 o trovách štátu) a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 99,33 € na účet jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Konštatoval, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka). Z týchto dôvodov odvolací súd považoval odvolanie navrhovateľky za nedôvodné. Uviedol, že bez akýchkoľvek pochybností bolo v konaní preukázané, že navrhovateľka bola zamestnankyňou odporcu, u ktorého vykonávala funkciu šéfredaktorky týždenníka P.. Dňa 21. februára 2011 bola členskou schôdzou ako najvyšším

orgánom vydavateľského družstva odvolaná z tejto funkcie a bola zaradená do funkcie redaktorky. Pracovný pomer navrhovateľky u odporcu skončil 31. augusta 2011 a navrhovateľka sa od 1. septembra 2011 stala šéfredaktorkou P., ktorého je spolumajiteľkou. V týždenníku P. bol 11. januára 2011 uverejnený článok pod názvom „Aké je to svedomie?“, ktorého obsahom bola kritika katolíckej cirkvi a katolíckych kňazov. Uvedený článok bol článkom prispievateľa, občana z regiónu P., ktorý takýmto spôsobom vyjadril svoj názor a postoj k činnosti katolíckej cirkvi. Tento článok vyvolal u čitateľskej verejnosti rozsiahlu čitateľskú diskusiu. V dňoch 18. januára a 25. januára 2011 boli v P. uverejnené články, ktoré vyjadrovali súhlasné alebo odmietavé stanovisko k článku s názvom „Aké je to svedomie?“. Uverejnené články sa zaoberali problémami duchovných cirkví a sú v nich zverejnené rozdielne názory pisateľov na prácu, činnosť, postavenie a význam cirkví. Po uverejnení týchto článkov vznikla zlá klíma v podtatranskom regióne, preto 31. januára 2011 sa konalo zasadnutie Predstavenstva odporcu a jeho kontrolnej komisie. Na tomto bol prijatý návrh na zverejnenie ospravedlnenia predsedom Predstavenstva v týždenníku P., ktorý preto 8. februára 2011 uverejnil článok so špecifikovaným textom, t. j. „inkriminovaný článok“. Navrhovateľka tvrdí, že jeho publikovaním odporca zasiahol do jej chránených práv, jej profesijná česť bola týmto článkom narušená, lebo zverejnením textu „žiaľ v uvedenom prípade zlyhal ľudský faktor a šéfredaktor novín zverejnil to, čo v novinách nemalo byť zverejnené“, svojou všeobecnosťou, neurčitosťou, nejasnosťou a jednoznačným odsúdením zlyhavšieho faktora – šéfredaktora novín, vzbudil v širokej verejnosti dojem (najmä u profesijných kolegov navrhovateľky), že sa dopustila závažného konania nezlučiteľného s etikou novinára. Z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že inkriminovaný článok bol uverejnený ako ospravedlnenie sa za zverejnený autorský príspevok „Aké je to svedomie?“ a následne zverejnené príspevky k tomuto článku, obsahom ktorých bola citlivá tematika – pomery v katolíckej cirkvi. Ak navrhovateľka opätovne v odvolaní hodnotí inkriminovaný článok s poukazom na vytrhnutú vetu z kontextu: „Žiaľ v uvedenom prípade zlyhal ľudský faktor a šéfredaktor novín zverejnil to, čo v týchto novinách nemalo byť zverejnené“ uvedené obsahuje konštatovanie odporcu, že šéfredaktor pri uverejňovaní inkriminovaného článku v regionálnom týždenníku s tak citlivou témou ako je kritika cirkvi musí predvídať možné následky publikovaného článku, nakoľko je osobou, ktorá má posledné slovo pri rozhodovaní o tom, čo bude v týždenníku zverejnené. Tento článok (zverejnené ospravedlnenie) v žiadnom prípade nesledoval osočovanie, ohováranie, škandalizáciu navrhovateľky a nijako nemohol znížiť jej profesijnú a občiansku dôstojnosť. Jeho účelom a motívom bolo (vychádzajúc z kontextu celého článku) objektívne zhodnotiť, že

články s takouto citlivou problematikou vyjadrujúce názory a postoje k činnosti katolíckej cirkvi a duchovných, ktoré vyvolávajú u čitateľov protichodné názory, nemali byť zverejňované a publikované v regionálnej tlači. Preto podľa názoru odvolacieho súdu inkriminovaný článok nebol spôsobilý neprimerane zasiahnuť do osobnej integrity navrhovateľky a nebola ním nijako znížená jej profesijná a občianska dôstojnosť. Nebolo preukázané, že by článok poškodil navrhovateľku v jej profesijnom živote. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosti vyplývajúce z výpovedí uvedených svedkov. Všetci navrhovateľku považovali za odborne vysoko zdatnú novinárku a uvedenému svedčí, že navrhovateľke bol za rok 2011 udelený čestný titul – Humanista roka (udeľuje sa za výnimočné počiny a aktivity pri šírení, presadzovaní a obohacovaní myšlienok humanizmu na Slovensku. Námietku o nesprávne zhodnotenom skutkovom stave a nesprávnom právnom závere vyhodnotil preto za nedôvodnú. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka. Navrhla ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Poukázala na genézu a spôsob rozhodovania v predmetnej veci súdmi nižších stupňov, namietala, že odvolací súd pri rozhodovaní a dokazovaní pristupoval k dôkazom ňou navrhovaným jednostranne, vysvetľoval ich účelovo a protirečivo vo vzťahu k ostatným častiam odôvodnenia rozhodnutia, takže nie je logickým v súlade s odôvodnením rozhodnutia vo veci samej. Zaťažil tak svoje rozhodnutie vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Podľa jej názoru je rozsudok krajského súdu v rozpore s princípmi právnej istoty a porušuje jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. Dohovoru. Mala za to, že dovolanie má byť v tomto prípade prípustné podľa O. s. p. aj preto, lebo konanie vychádzalo z nesprávneho právneho postupu súdu, ktorý bol v rozpore so základnými procesnými princípmi súdneho konania a to vzťahu k vykonanému dokazovaniu. V ďalšom texte podrobne rozobrala svoj právny názor na predmetnú vec a na to, ako mali sudy vo veci postupovať aj z hľadiska vykonaného dokazovania a jeho vyhodnotenia a správneho právneho posúdenia veci.

Odporca navrhol dovolanie ako neprípustné zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) za splnenia podmienky

vyplývajúcej z § 241 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je prípustné. Nezistil ani splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v súlade s § 243 O. s. p.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanvej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p.

Dovoláním navrhovateľky nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanvej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je podľa ustanovenia § 238 O. s. p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne

rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 O. s. p. navrhovateľka nenamietala a ich existenciu po preskúmaní spisu nezistil ani dovolací súd.

Námietka navrhovateľky o nesprávnom prístupe súdov nižších stupňov k dokazovaniu nie je dôvodná. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv navrhovateľky nie je ani postupom, ktorým by jej súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnejmu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999).

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Z obsahu dovolania navrhovateľky je zrejmá jej námietka, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. Dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 241 ods. 1 písm. a/ až c/ O. s. p. Pre tento záver svedčí i ustanovenie § 243a ods. 2, veda druhá O. s. p., ktoré ustanovuje, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Z § 132 O. s. p. vyplýva, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo

uviedli účastníci. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O. s. p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O. s. p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.). Keď najvyšší súd nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov, preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil.

Navrhovateľka namietala aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené, (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je ani procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., lebo ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkom konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (pozri napr. rozhodnutia

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Preto dovolací súd (s ohľadom na zdôrazňovanú právnu úpravu dovolacieho konania) nemohol preskúmať rozhodnutia súdov nižších stupňov vo vzťahu k námietkam navrhovateľky z hľadiska správnosti ich právnych záverov.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania navrhovateľky nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu priznal ich náhradu za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k dovolaniu zo 14. augusta 2014, č. l. 319) v sume 99,33 €, t. j. 91,29 € – tarifná odmena za spísanie vyjadrenia, 8,04 € – režijný paušál (§ 14 ods. 1 písm. a/, § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v platnom znení).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. marca 2015

JUDr. Oľga Trnková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová